Eerste vrouwelijke gevolmachtigde minister Ella Tromp-Yarzagaray

"Als ik dit overleef, ben ik rijp voor elke andere baan"

Aangezien sommige ministers van hun werk 'een baan voor dag en nacht maken', lijkt een interview met Aruba's bewindsvrouwe Ella Tromp ons niet misstaan in het kader van deze speciale Ñapa over nachtarbeid.

SINDS HET FENOMEEN 'gevolmachtigde minister' in 1954 in het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden werd geïntroduceerd, was Ella Tromp-Yarzagary in 1991 de eerste vrouwelijke gevolmachtigde minister die Aruba in Nederland mocht vertegenwoordigen. Twee jaar later wordt zij niet alleen benoemd als de eerste vrouwelijke minister van Aruba, maar is tevens de eerste vrouw in het Koninkrijk die de staatskas gaat beheren. Indicaties genoeg van haar vastberadenheid en doelgerichte manier van handelen. Ella Tromp-Yarzagaray is een bijzondere vrouw, die, waarschijnlijk onbewust, meer wapenfeiten op haar naam heeft staan dan welke politicus dan ook. De persoon bij uitstek voor een vraaggesprek in verband met de Dag van de Arbeid.

Door Eef Hermers

Hoe bent U in de politiek verzeild geraakt?

"Mijn broer, ing. Chenco Yarzagaray, is altijd zeer actief geweest in de politiek. Zo was hij bij de oprichting van de MEP. Later werd hij Statenlid en minister van Economische Zaken van de Antillen. In 1988 zette hij een punt achter zijn politieke carrière en vroeg of ik geïnteresseerd was zijn plaats in te nemen. Omdat ook wijlen Betico Croes al jarenlang had aangedrongen om de politieke weg in te slaan, heb ik mijn baan in het onderwijs opgegeven en de grote stap genomen. Het argument dat mijn drie kinderen nog te klein waren, ging toen ook niet meer op, omdat ze al groot genoeg waren.

Vooral uit respect voor Betico besloot ik de MEP te steunen. Betico had de moed om voor de verkiezingen het solidariteitsfonds van 8.2 procent in te voeren, nadat de Lago de poorten had gesloten. We zien vandaag dat dat inderdaad meegeholpen heeft aan het herstel van Aruba's economie."

Maar ook de economie-studenten van de MAO-school, hebben Ella Yarzagaray met die beslissing geholpen. Politiek op Aruba eist immers veel en de huidige minister hield van haar baan als onderwijzeres. Haar studenten meenden dat zij als vrouw betrokken moest worden bij belangrijke beslissingen op overheidsniveau.

Ella Yarzagaray: "Ik vroeg mijn studenten: 'Maar wie gaat er nu in hemelsnaam op mij stemmen? Op Aruba wordt gestemd op mannen, niet op vrouwen. Verkiezingen en het vormen van een regering is een pure mannen-aangelegenheid.' Maar mijn studenten vonden dat ik dat probleem juist moest aanpakken. Ze vonden dat het tijd was voor een verandering en dat ik de aangewezen vrouw was om dat baanbrekend werk te doen."

Nu bent U de eerste vrouwelijke minister binnen het Arubaanse kabinet. Is uw werkwijze en aanpak van bepaalde zaken vergelijkbaar met die van uw mannelijke collega's?

"Nee, ik vind dat ik rustiger ben. Ik ben geen type dat graag op de voorgrond treed, raak niet snel emotioneel en probeer de zaken op een logische wijze te zien. Ik vraag eerst anderen hun oordeel voordat ik echt een definitieve beslissing neem. Ik heb de indruk dat mannen impulsiever zijn dan vrouwen en overhaast beslissingen kunnen nemen."

Bent U er trots op dat U de eerste vrouwelijke minister van Aruba bent?

"Ik weet niet of ik dat 'trots' mag noemen. Ik wil gewoon graag het voorbeeld geven dat een vrouw óók een goede minister kan zijn. De gemeenschap gaat er vanuit dat een man politiek bedrijft en als vrouw moet je eerst maar eens bewijzen dat je dat kan. Dus je moet in het begin eigenlijk harder werken om evenveel respect af te dwingen als een man dat doet. En wij vrouwen hebben dan de neiging om die man te overtreffen. Dus eigenlijk werk ik dubbel zo hard."

Maar al voordat U kon bewijzen dat een vrouw evengoed een ministerpost kan bekleden als een man, heeft de Arubaanse bevolking vertrouwen in u getoond. Hoewel U tijdens de laatste verkiezingen als achtste op de MEP-lijst werd geplaatst, kreeg U, in vergelijking met de 425 stemmen in 1989, in januari jongstleden 961 stemmen.

"Ik denk dat de kiezers ook op mij kunnen vertrouwen. Tijdens mijn verkiezingscampagne heb ik niemand een baan beloofd. Ik heb alleen beloofd dat ik mijn kennis en kracht ter beschikking zal stellen van mijn land en ben bereid daarvoor vele uren en al mijn kennis en werklust in te zetten. Ik wil gewoon goed werk leveren zodat de mensen tevreden zijn met mijn prestaties."

U bent op de internationale dag van de vrouw, 8 maart 1991, benoemd tot gevolmachtigde minister in Nederland. Twee jaar daarna, in maart 1993, hebt U de eed afgelegd als minister van Financiën. Dat moeten twee enerverende jaren zijn geweest.

"Dat klopt. Ik ging in 1991 met zeer gemengde gevoelens naar Nederland. Ik hield van mijn werk als lerares op de MAO. Ook het feit dat mijn kinderen gedurende het schooljaar Aruba moesten verlaten, zat me dwars. Het was heel moeilijk om die beslissing te nemen. Na een week bedenktijd heb ik uiteindelijk toegestemd. En achteraf gezien is dat de juiste beslissing geweest.

De start in Nederland verliep moeizaam: je moet je personeel leren kennen en weten wat het werk inhoudt. Bovendien ben ik het type dat de eerste maanden extra hard werkt om in een korte periode alles onder de knie te krijgen. Dat is me ook gelukt. Ik heb in die twee jaar veel contacten in Nederland opgebouwd. Maar toen ik na twee jaar weer terug moest naar Aruba, had ik wéér gemengde gevoelens. Dan weet je namelijk net wat het werk inhoudt. Eigenlijk is die periode van twee jaar, om echt met resultaten te komen, te kort geweest."

Kunt U zich vinden in uw huidige baan?

"Mijn huidige baan is zwaar en veeleisend maar ik kan het aan. Ik werk bijna iedere dag de klok rond. Met name deze inwerkperiode eist veel van me. Heb je het bestedingsoverleg net achter de rug, dan staat de begroting al weer voor de deur.

Ik geloof dat ik inmiddels wel door heb wat de voornaamste taak is van een minister van Financiën. Naast de vele rapporten die ik moet lezen, de gesprekken die ik moet voeren met mijn directeuren en diensthoofden, is het belangrijk dat je de hand op de knip houdt. Ik heb het idee dat op Aruba momenteel de indruk heerst dat er geld genoeg is. En dat is pertinent niet waar. We moeten het juist wat rustiger aan gaan doen. Anders komen we over een paar jaren weer in de problemen. De situatie na de sluiting van de Lago is een pijnlijk voorbeeld geweest van hoe het niet moet. De ontwikkeling van het toerisme had op een langere termijn gepland moeten worden. Een dergelijke uitbreiding is onmogelijk in zo'n korte periode. De problemen met de afbouw van de hotels is een van de gevolgen van die te snelle beslissing. En we kampen met nog meer naweeën. Zo moet er enorm veel promotie gemaakt worden om de huidige hotelkamers te vullen. We moeten zorgen dat we goede vliegtuigverbindingen hebben voor de toevoer van de toeristen. Bovendien hebben we niet voldoende lokale arbeidskrachten. Die moeten worden aangetrokken. Maar daaraan gekoppeld is de uitbreiding van huisvestingsmogelijkheden, aanpassing van de infrastructuur en uitbreiding van het onderwijs. Tegelijkertijd moeten we ervoor zorgen dat de typische Arubaanse invloed behouden blijft.

Dat is dus een hele klus en we zijn we er nog lang niet. Hoewel we onze felbegeerde status aparte hebben en onze eigen beslissingen kunnen nemen, moeten we realistisch blijven en niet uit het oog verliezen dat Aruba een klein eiland is. Beslissingen die we nu nemen, kunnen over enkele jaren zeer nadelige gevolgen hebben. Juist omdat alles zo kleinschalig is, moet je beslissingen van nu goed overdenken en evalueren omdat het gigantische consequenties kan hebben."

Als minister van Financiën zult U zich ernstige zorgen maken over de garantieproblematiek.

"Inderdaad. In juli 1992 is een overeenkomst gesloten waarbij is afgesproken dat Aruba zo'n twintig miljoen dollar moet reserveren voor de garantieproblematiek. Dat is een behoorlijk bedrag. Daarnaast moeten wij ook de andere uitgaven in de gaten houden, die betrekking hebben tot de groei van de economie. Aruba heeft dus aardig wat miljoenen nodig.

En de eerlijkheid gebiedt me te zeggen, dat ik die op het moment niet heb. Ik zal proberen door middel van besparingen aan extra geld te komen. Ik denk daarbij aan de beperking op dienstreizen en personeelskosten. Ik heb onlangs een commissie ingesteld die de mogelijkheden bestudeert om die kosten naar beneden te halen."

■ *Het echtpaar Tromp in gesprek met de toenmalige president van de Verenigde Staten, George Bush, tijdens zijn bezoek aan Nederland vorig jaar.*

In uw persoonlijke verkiezingscampgane propageerde U een algehele afschaffing van discriminatoire arbeidscondities. Kunt U dat als minister van Financiën waarmaken?

"Een algehele afschaffing in zoverre mogelijk is. Want ik kan geen wonderen verrichten. Waar ik discrepanties constateer, of dat nu tussen mannen en vrouwen of ouderen en jongeren, gehuwden of ongehuwden is, die zijn uit te drukken als discriminatie, dan moeten die uit de wereld worden geholpen."

In uw verkiezingscampagne pleitte U voor een gedegen zorg en begeleiding voor kinderen van werkende ouders, in het bijzonder in de namiddag- en, indien nodig, in de avonduren. Wat zijn de huidige plannen van het kabinet voor gehuwde en ongehuwde moeders die aan het arbeidsproces deelnemen?

"In het regeerakkoord staat dat de overheid samen met de instellingen tot de oprichting van crèches wil overgaan, waar werkende moeders hun kind met een gerust hart kunnen achterlaten. De plannen voor kinderopvang zijn al in een vergevorderd stadium. Er zijn besprekingen gaande met minister Refunjol van Welzijnszaken. Persoonlijk denk ik dat we in de toekomst een situatie moeten creëren waarin werkgevers binnen hun bedrijven de gelegenheid bieden voor kinderopvang. De bedrijven kunnen er dan bij voorbeeld ook voor zorgen dat de moeders en hun kinderen daar kunnen lunchen. De kosten worden dan gedeeld tussen werkgever en werknemer. Een ander idee voor de toekomst is het invoeren van deeltijdbanen voor moeders binnen de Arubaanse overheid.

In Nederland bestaan zelfs bedrijven die iemand in dienst hebben om boodschappen te doen voor de werkende moeders. Dat bespaart veel tijd en gehaast. De vrouwen leveren 's morgens een boodschappenlijst in en vinden de boodschappen 's middags in de kofferbak van hun auto. Achter deze werknemervriendelijke activiteiten schuilt de fylosofie, dat de bedrijven hun werknemers tevreden willen houden, zodat ze optimaal kunnen functioneren."

In uw verkiezingscampagne noemde U ook het voorkomen van alle vrouwen- en kindermishandeling. Ziet U dat als een groot probleem op Aruba?

"Ik ben voor de campagne met dergelijke gevallen geconfronteerd en vind dat mishandeling niet meer in deze tijd past. Iedereen heeft het recht om goed behandeld te worden. Niemand kan zich veroorloven om een vrouw of een kind een pak slaag te geven. Dat mag en kan absoluut niet meer getolereerd worden. Als vrouw mag en moet je niet alleen doen wat je wordt opgedragen. Elke vrouw heeft namelijk het recht zichzelf te ontwikkelen, in de richting die zij zelf kiest. De man moet daar begrip voor hebben en mag geen dominante figuur zijn die alle beslissingen neemt. Bij de overeenkomst die man en vrouw met elkaar aangaan heeft de vrouw evenveel rechten als haar echtgenoot.

Iedereen moet vrij kunnen zijn om zelf te kunnen bepalen in welke mate en hoe afhankelijk hij of zij zou willen zijn. Je moet onafhankelijk zijn om afhankelijk te kunnen zijn. En wanneer je zelf die keuze maakt, denk ik dat je dat ook met plezier vervult."

Bovendien hebben ook kinderen rechten en moeten betrokken worden in de beslissingen die hun ouders nemen. Kinderen begrijpen meer dan de meeste mensen denken. Het kind heeft recht op onderwijs om lichamelijk en geestelijk te groeien. Het is onze plicht om zorg te dragen voor hun gezonde ontwikkeling, zodat zij morgen zelfstandig beslissingen kunnen nemen voor hun toekomst en hun land.

Ik vind het een voorrecht om moeder te kunnen zijn. Kinderen zijn het grootste geluk in mijn leven. Pas na zeven jaar huwelijk werd ik in 1975 zwanger. Ik kreeg een tweeling en een jaar later een zoon. Mijn dochter is zeventien jaar en heb ik begin dit jaar met veel moeite in Nederland achter moeten laten vanwege haar studie aan de MEAO. Haar tweelingbroer gaat in augustus terug naar Nederland om ook verder te studeren.

Mijn kinderen groeien op en geven me de steun die ik nodig heb. Ook tijdens de campagne. Bovendien denken ze mee en komen met problemen van hun leeftijd en uit hun omgeving naar me toe. Mijn kinderen zijn overigens bevriend met kinderen van politici van andere politieke partijen. Dat moet kunnen."

Hebt U een boodschap voor Arbeidsdag?

"Aruba heeft een status aparte waar iedereen trots op is. Maar aan die status aparte moeten we allemaal inhoud geven. En dat kunnen we doen door onze verantwoordelijkheid en bijdrage te leveren door telkens wat meer te produceren. Dus de arbeidsproductiviteit zowel bij de overheid en waar het nodig is in het bedrijfsleven, moeten telkens een beetje worden opgevoerd."

Wat zijn uw plannen voor de toekomst? Wilt U nog bepaalde dingen bereiken in uw leven?

"Ik zou nog zoveel dingen willen doen, maar je weet nooit of die wensen ooit realiteit zullen worden. Ik hoop dat ik nog vele gezonde jaren in het vooruitzicht heb. Als ik de kans krijg om voor mijn land te blijven werken, zal ik dat niet weigeren. Als ik de komende jaren als minister uit kan dienen, vind ik dat al een hele prestatie. Als ik dit heelhuids overleef, dan denk ik dat ik rijp ben voor elke andere baan."

Ella Tromp-Yarzagaray, getrouwd met Leo Tromp en moeder van drie kinderen, werd op 17 december 1944 geboren te Aruba. Zij volgde de studies Praktijk Diploma Boekhouden (PDB), Middelbaar Bedrijfs Administratie (MBA), Handelskennis, Pedagogiek en Economie. Zij was in totaal zes jaar werkzaam in het eilandsbestuur van Aruba: twee jaar bij het Departement van Arbeidszaken en vier jaar bij het Bureau van Toerisme. Gedurende zeven jaar was zij assistent accountant en administratie en gedurende twee jaar werkzaam bij het kabinet van de minister-president. Ella Tromp werkte veertien jaar in het onderwijs aan de ETAO, MAVO en MAO. Ook was zij vertegenwoordigster van Aruba in het consulterend overleg orgaan tussen Nederland, Venezuela, de Nederlandse Antillen en Aruba. Gedurende twee jaar was zij gevolmachtigde minister in Nederland en vertegenwoordigde Aruba in de vergaderingen van de Rijks-Ministerraad. Zij onderhield een goede verstandhouding met de leden van het Kabinet-Lubbers, leden van de Eerste en Tweede Kamer alsmede de Europese Gemeenschap in Brussel. Op 8 maart 1993 werd zij op Aruba benoemd als minister van Financiën.

Radio over werken

■ *WILLEMSTAD — Met ingang van de maand mei zendt radio Z-86 een nieuw educatief en informatief programma uit. het programma draagt als titel 'Riba dje' en zal het arbeidsproces als centraal thema hebben. Er wordt uitvoerig ingegaan op onderwerpen zoals arbeidsrelaties, gedrag op het werk, verantwoordelijkheid, werksfeer en werkinhoud. Kortom alles wat met werken te maken heeft. Dit programma wordt iedere zondagochtend van half elf tot half twaalf uitgezonden op Z-86 (AM-band).*

Op zaterdag 1 mei, Dag van de Arbeid, gaat men van start met een speciale uitzending van 'Riba dje'. Het programma wordt gepresenteerd door Beatrix Scoop, Zita Leito en Ruthsella Jansen (vlnr).

REFINERIA
ISLA (CURAZAO) S.A.